

Τριάντα χρόνια στα συλλαλητήρια

Της ΜΑΡΙΑΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ

Καθηγητές πανεπιστημίου πρωταγωνιστούν στις κινητοποιήσεις εδώ και ένα χρόνο. Πολλοί απ' αυτούς έπαιξαν σημαντικό ρόλο στις διαδηλώσεις φοιτητών και καθηγητών πριν από 25 χρόνια.

Οι καθηγητές Αλκης Ρήγος και Λάζαρος Απέκης.

Ορισμένοι έχουν ακόμη τις ίδιες απόψεις και συνεχίζουν να βρίσκονται στους δρόμους διαδηλώνοντας. Άλλοι σιωπούν κι άλλοι έχουν διαφοροποιηθεί.

*Όλοι όμως θυμούνται το νόμο-πλαίσιο του 1982 που εξακολουθεί να διέπει τα πανεπιστήμια. Ένα νόμο που ήρθε έπειτα από απεργίες 100 ημερών του τότε διδακτικού προσωπικού, καταλήψεις των σχολών από τους φοιτητές για ένα ολόκληρο χειμώνα και τρία νομοθετήματα, που αποσύρθηκαν το έναν μετά το άλλο. Εκτοτε ο νόμος υπέστη αρκετές μεταλλάξεις, από υπουργικές αποφάσεις και μέτρα, λειτούργησε όμως επί 25 χρόνια, ενώ ακόμη και τώρα το υπουργείο Παιδείας δεν τολμά να αλλάξει τις βασικές διατάξεις και τη φιλοσοφία του.

*Ο **Λάζαρος Απέκης**, είναι ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας των Καθηγητών, που έγινε «Λεωνίδας», στις ανακοινώσεις της Αστυνομίας, η οποία τον «φωτογραφίζει» ως... υπεύθυνο για τα όποια επεισόδια γίνονται στις πορείες. Είναι ένας πράος και μελίχιος άνθρωπος, χαμηλών τόνων, αν και ακτιβιστής όπως λένε εκείνοι που τον ξέρουν καλά. Ο ρόλος του είναι καθοριστικός στην παράταξη των «Συσπειρώσεων», μέσα στην Ομοσπονδία. Σ' αυτή την παράταξη συμμετέχουν καθηγητές από τον ΣΥΝ, από την εξωκοινοβουλευτική αριστερά, από πρωτοβουλίες όπως η Γένοβα κ.λπ.

Στις μεγάλες κινητοποιήσεις του 1978, νεαρός τότε βοηθός στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο, συμμετείχε ενεργά. «Τότε», λέει, «διεκδικούσαμε το νέο πανεπιστήμιο με βασικό στόχο να καταργηθεί το μεσαιωνικό καθεστώς της έδρας και να δημιουργηθεί το δημοκρατικό πανεπιστήμιο με συλλογικές ακαδημαϊκές λειτουργίες. Σήμερα αγωνιζόμαστε να παραμείνει η δομή του δημοκρατικού πανεπιστημίου, που λειτουργεί μέσα σε καθεστώς ελευθερίας στη διδασκαλία, την έρευνα και τη διακίνηση ιδεών». Και τότε στους δρόμους αλλά και τώρα ο Λάζαρος Απέκης συμμετέχει στα συλλαλητήρια, γιατί όπως τονίζει «κανένας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς συλλογικούς αγώνες. Το ίδιο το πανεπιστήμιο ως θεσμός είναι συνυφασμένο με τη δυναμική υπεράσπισή του από τα μέλη της κοινότητάς του απέναντι σε εσωτερικές και εξωτερικές επιθέσεις. Δεν γίνονται αλλαγές με επιτροπές παραγόντων που διαβουλευονται με την εκάστοτε εξουσία».

*Ένας άλλος καθηγητής, ο **Αλκης Ρήγος**, ήταν 28 ετών το 1978. Σήμερα καθηγητής και τότε βοηθός στο Πάντειο. Πρωτοστατούσε στις διαδηλώσεις εναντίον της αυθεντίας της έδρας, υπέρ της μονιμοποίησης των διδασκόντων. Αιτήματα του φοιτητικού και πανεπιστημιακού κινήματος από το 1978 μέχρι το 1982. Σχεδόν τριάντα χρόνια στα συλλαλητήρια, θεωρεί ότι υπάρχουν κοινά χαρακτηριστικά:

«Είναι η αγωνιστικότητα, η διάρκεια των κινητοποιήσεων, αλλά και η αυτονομία τους από κομματικούς ελέγχους. Η διαφορά είναι ότι τότε είχαμε να ανατρέψουμε ένα αντιδραστικό καθεστώς: Της αυθεντίας του καθηγητή, τόσο σε επιστημονικό όσο και σε διοικητικό επίπεδο. Ο στόχος ήταν να πάμε σ' ένα συνδιοικούμενο πανεπιστήμιο. Τότε πηγαίναμε να ανατρέψουμε καταστάσεις. Τώρα υπερασπιζόμαστε το δημόσιο πανεπιστήμιο και εκπαίδευση».

Ο Γιάννης Πανούσης.

*Στην ίδια ηλικία και ο **Λεωνίδας Λουλούδης**. Στις απεργίες του 1978 ήταν βοηθός στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο. Σήμερα είναι αντιπρύτανης του ίδιου ιδρύματος. Είναι σκληρός και επικριτικός: «Τότε υπήρχε συγκροτημένος λόγος και στόχος. Κατάργηση της έδρας και θέσπιση του ενιαίου φορέα διδασκόντων. Τα χρόνια πέρασαν κι έγινε ο νόμος-πλαίσιο. Οι διευκολύνσεις που δόθηκαν προς τους φοιτητές έφτασαν την κατάσταση στην απόλυτη χαλαρότητα. Εχουμε φοιτητές που δίδουν 100 φορές ένα μάθημα κι άλλους που στο τελευταίο έτος χρωστούν μάθημα του πρώτου. Εχουμε πρυτάνεις μέσω κομματικών συναλλαγών. Εχουμε τη δικτατορία του ενός συγγράμματος. Τραγελαφικά πράγματα. Επιτέλους, ήρθε ο καιρός ν' αλλάξουν. Εμείς οι υποτιθέμενοι αριστεροί έπρεπε να πούμε φτάνει. Και όμως, είμαστε η πρωτοπορία της συντήρησης. Ιδιαίτερα οι αριστεροί θα έπρεπε να θέλουν να αλλάξουν τον κόσμο. Αλλά οι λεγόμενοι αριστεροί δεν θέλουν ν' αλλάξει τίποτα. Δεν ξέρω αν είμαι βολεμένος ή όχι. Ξέρω όμως ότι κοιμάμαι ήσυχος τα βράδια. Αν και αγαπώ αυτή τη δουλειά, που όμως δεν μπορώ να κάνω. Γιατί είμαι αντιπρύτανης σ' ένα χάος».

*Ένας από τους αρχιτέκτονες του νόμου-πλαισίου του 1982 είναι ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών **Γιάννης Πανούσης**. Σήμερα είναι μεταξύ των καθηγητών που επεξεργάζονται με πρωτοβουλία του πανεπιστημίου σχέδιο νόμου με τη φιλοδοξία να γίνει βάση διαλόγου.

Ο Λεωνίδας Λουλούδης

«Δεν βλέπω ομοιότητες στο τότε και στο σήμερα», λέει. «Απλώς υπάρχει ένα αμπαλάζ, μια προσομοίωση, ως προς τους τρόπους, δηλαδή τις κινητοποιήσεις, όχι όμως και στο περιεχόμενο. Τότε υπήρχε ένα κλειστό σύστημα εξουσίας, που ήταν στην αιχμή των αιτημάτων. Σήμερα, ποιο είναι το αίτημα; Υπάρχει ένα γενικευμένο "όχι". Ένα αντιαίτημα. Ο νόμος-πλαίσιο του 1982 έχει ολοκληρωθεί σε διάφορα επίπεδα. Τώρα θέλει αλλαγή της βασικής του φιλοσοφίας. Μίαν άλλη συνολική άποψη. Και δεν εννοώ τις προτάσεις Γιαννάκου.

Δεν μπορείς όμως να κριτικάρεις συνεχώς. Δεν μπορείς να μην αλλάξεις τίποτα, ακόμη και όταν βλέπεις ένα Ίδρυμα να μη λειτουργεί ή να καίγεται. Εδώ καλλιεργείται το greek dream, παίρνουμε πτυχίο όπως και όποτε θέλουμε και μετά μπαίνουμε στην κρεατομηχανή της αγοράς την οποία κατηγορούμε, αλλά τελικά υπηρετούμε. Οι φοιτητές δεν συνδιοικούν σήμερα πλέον. Η τάση ορισμένων φοιτητικών μορφωμάτων είναι να διοικήσουν κατά το δοκούν. Κι απ' την άλλη πλευρά, το ίδιο το σύστημα δεν ενδιαφέρεται να λύσει τα προβλήματα, γιατί απλούστατα παίζει το παιχνίδι της εξουσίας, το παιχνίδι των εκλογών. Η υπόθεση έχει φύγει από τα χέρια του πανεπιστημιακού κινήματος. Κι όλα αυτά χωρίς κανόνες. Όλα είναι ή άσπρα ή μαύρα. Ή χάνουμε ή κερδίζουμε. Κι αυτό έχει δηλητηριάσει τις σχέσεις εσωτερικά μέσα στα πανεπιστήμια, που έχουν διασπασθεί σε αλληλοσυγκρουόμενες ομάδες. Φοβάμαι πως μόνο ένα τραγικό γεγονός θα σταματήσει αυτό το αδιέξοδο. Η λύση ίσως θα ήταν να κάνουμε όλοι πίσω. Να βάλουμε κάτω τις προτάσεις μας και με ψυχραιμία να τις συζητήσουμε».

